

بهمن بازگانی

- گفت‌وگوها، خاطرات و مقالات تحلیلی
- امیر هوشنگ افتخاری‌راد
- نشر نی
- ۲۱۷ صفحه
- ۳۸ هزار تومان

گفت‌وگو با عبدالله محسن، برادر سعید محسن (یکی از سه بنیان‌گذار سازمان) سرآغاز کتاب «بهمن بازگانی؛ گفت‌وگوها، خاطرات و مقالات تحلیلی» است. عبدالله محسن در این گفت‌وگو به نقش و اهمیت بحث استراتژی در سازمان مجاهدین می‌پردازد و به منابع مطالعاتی که سازمان برای اعضا تعیین کرده و سیر این مطالعات اشاره می‌کند.

ماتریس زیبایی

- پست مدرنیسم و زیبایی
- بهمن بازگانی
- نشر اختران
- ۲۳۲ صفحه
- ۳۰ هزار تومان

بازگانی در مقدمه می‌نویسد: «این کار برای من یک سرگرمی هیجان‌انگیز بوده و زمانی که الگوی من توانست درباره آینده زیبایی نوعی پیش‌آگهی بدهد برایم هیجان‌انگیزتر شد.» این کتاب یک کار تحقیقی آکادمیک و منسجم نیست بلکه رساله‌ای است درباره حالات وجودی آدمی و کانون‌های جاذبه زیباشناختی و خواننده خیلی زود متوجه می‌شود که نویسنده دل‌مشغول پرسش‌ها و چون و چراهای خاص خودش است و به راه خود می‌رود.

فضای نوین

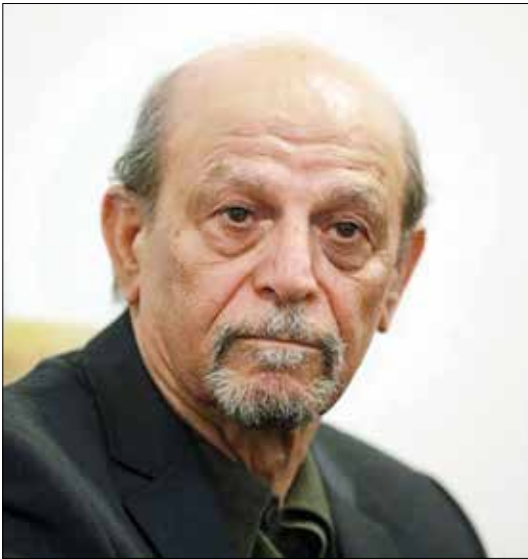

- زمینه‌های پیدایش
- بهمن بازگانی
- نشر اختران
- ۱۹۹ صفحه
- ۲۴ هزار تومان

بازگانی که در «ماتریس زیبایی» سعی داشت زیبایی‌شناسی فضای نور را ترسیم کند در «فضای نوین» تلاش کرده بیشتر به کنکاش درباره ماهیت این فضاپردازد و سیر حرکت تمدن بشری از «پلورالیسم» به «مونوسم» و بازگشت مجدد به «پلورالیسم» را تشریح و تبیین کند. به باور بازگانی فضای نوین و اجماع جهانی دیگر پیرامون آزادی نخواهد بود زیرا آزادی اینک وارد ساختار قدرت مستقر جهان معاصر شده و...

سازمان باطنی حنیف

بهمن بازگانی با انتشار خاطراتش نوری تازه بر تاریخ خانه سازمان مجاهدین خلق افکند

مبارزه کند؟ همین پرسش را به‌طور جداگانه از بهروز نیز کرده بود. «دور روز بعد با ناصر صادق به خانه ناصر سماواتی می‌رود و آن‌جا برای اولین بار محمد حنیف‌نژاد را می‌بیند: «برای نخستین بار بود که محمد حنیف‌نژاد را می‌دیدم. خیلی خشک و جدی و حتی با اندکی اخم با من دست داد و سه‌تایی نشستیم. حرف که می‌زد زمین را نگاه می‌کرد، معمولاً عادت نداشت که به چشم کسی نگاه کند و حرف بزند. از جلسات بعد، محمد آن خشکی جلسه نخست را نداشت و همیشه موقع دست دادن لبخند می‌زد.» چند جلسه بعد حسین روحانی - که در سال ۵۷ با تراب حق‌شناس و علیرضا سیاسی از مجاهدین خلق جدا شدند و سازمان پیکار را به‌وجود آوردند - هم به آن‌ها اضافه می‌شود. جلسات هفتگی آن‌ها در خانه سماواتی دو سال و اندی ادامه داشت. در این جلسات حنیف‌نژاد یک‌سری کتاب معرفی می‌کرد و بعد از خواندن کتاب‌ها در جلسه درباره‌شان بحث می‌کردند و حنیف‌نژاد در خلال پرسش و پاسخ‌ها و تحلیل‌هایش، آن‌چه را نیاز می‌دانست و مد نظرش بود بیان می‌کرد. بازگانی تشکیلات مجاهدین را به فضای زمان ۱۹۸۴ اورول تشبیه می‌کند.

اسطوره‌زدایی از حنیف‌نژاد

بازگانی در خاطراتش بیش از هر چیز غبار از چهره محمد حنیف‌نژاد، به‌عنوان شاخص‌ترین و تأثیرگذارترین بنیان‌گذار سازمان می‌زداید و تا حدودی ما را با حنیف‌نژاد واقعی آشنا می‌کند. در روایت‌هایی که تاکنون از حنیف‌نژاد ارائه شده همه وظیفه خود می‌دانستند چهره‌ای اسطوره‌ای و دست‌نیافتنی از او ترسیم کنند اما بهمین بازگانی که مستقیم زیر نظر حنیف‌نژاد تعلیم دیده و شناخت دقیق و همه‌جانبه‌ای از او دارد در خاطراتش بدون هیچ پرده‌پوشی و مصلحتی هر آن‌چه از او در خاطرش بوده گفته و تحلیل‌های امروزی‌اش از شخصیت حنیف‌نژاد را هم صادقانه بیان کرده است. گفته‌های بازگانی از حنیف‌نژاد آن‌قدر بدیع و تازه است که می‌توان آن را اسطوره‌زدایی از حنیف‌نژاد دانست.

بازگانی درباره این‌که چگونه حنیف‌نژاد توانست او را جذب کند می‌گوید: «علت این‌که حنیف‌نژاد توانست من را جذب کند این بود که احساس کردم حرف‌هایش با همه

اعضای آن است و پیش از این اغلب این مقالات در مجله «مهرنامه» منتشر شده بود و تعداد دیگری از مقالات ربط مستقیمی به مجاهدین ندارد و در آن‌ها بازگانی به تحلیل فضای سیاسی و نیروهای سیاسی پس از انقلاب پرداخته است.

پیشینه خانوادگی

بهمن بازگانی سال ۱۳۲۲ در ارومیه به دنیا آمد. اگر چه پدرش تاجر بود اما در زمان غائله آذربایجان به‌واسطه همراهی با فرقه دموکرات، ورشکست و کشته شد. وقتی در اوین و در یک قدمی اعدام، بازگانی قرار بود زندگی‌نامه خود را بنویسد، هم‌چون دیگر اعضای سازمان و به خاطر این‌که آن زمان تأکید بر فقیر بودن در میان مبارزان اهمیت داشت، نوشته بود در خانواده‌ای فقیر به دنیا آمده و این نکته در بقیه شرح‌حال‌های او در کتاب‌های دیگر عیناً تکرار شده است. بازگانی در کتابی که نشر نی منتشر کرده و در بخش گفت‌وگو با عباس جاودانی می‌گوید از خانواده فقیر و رنج‌کشیده بودن، برای عضویت در سازمان امتیاز محسوب می‌شد.

تولد یک مجاهد

بازگانی تا زمانی که در ارومیه بود علاقه‌ای به سیاست نداشت و ذوق ادبی داشت و علاقه‌مند ریاضیات و فلسفه بود تا این‌که در رشته راه و ساختمان دانش‌کده فنی دانشگاه تهران قبول می‌شود و اواخر سال اول بعد از خرداد ۱۳۴۲ با ناصر صادق و علی (بهرز) باکری آشنا می‌شود و تب سیاست او را هم فرا می‌گیرد. مدتی بعد هم‌راه پسرعمویش در جلسات تحلیل سیاسی پرویز یعقوبی، از اعضای باسابقه نهضت آزادی شرکت می‌کند و به نهضت آزادی گرایش پیدا می‌کند و حتی در جلسات محاکمه سران نهضت هم شرکت می‌کند. او در خاطراتش از این سال‌ها به‌عنوان دوره تخمیر انقلابی‌اش یاد می‌کند. رفت‌وآمد بازگانی به جلسات اعضای نهضت ادامه می‌یابد تا این‌که در اواخر شهریور یا اوایل مهر ۱۳۴۴ ناصر صادق او را به محمد حنیف‌نژاد و علی (بهرز) باکری را به سعید محسن معرفی می‌کند: «در همان اواخر شهریور یا اوایل مهر ماه بود که ناصر در صحبتی خصوصی از من پرسید آیا حاضرم عضو یک تشکیلات سیاسی بشوم که خیلی جدی می‌خواهد با ساواک و دیکتاتوری شاه

امیر ممتاز روزنامه‌نگار

بهمن بازگانی از مهم‌ترین چهره‌های سازمان مجاهدین خلقی پیش از انقلاب و از نخستین افرادی است که پس از بنیان‌گذاران اولیه سازمان به مرکزیت راه یافت و با اعضای مهم و کلیدی سازمان ارتباط نزدیکی داشت و مسعود رجوی زیر نظر او مراحل عضویت در سازمان را طی کرد. بازگانی جزو اولین افرادی بود که در زندان مارکسیست شد اما بنا به مصلحت از اعلام آن خودداری کرد.

زمانی که تقی شهرام در بیرون از زندان بر مرکزیت استیلا یافت و مسعود رجوی در زندان داعیه رهبری سازمان را داشت، او آرام آرام انگیزه‌هایش را برای ادامه مبارزه و فعالیت سیاسی از دست می‌دهد و پس از پیروزی انقلاب، بعد از این‌که بازجویی‌هایش تمام شد و از زندان آزاد شد به‌طور کامل عطای سیاست را به لقای آن بخشید و فعالیت سیاسی را هفت‌طایفه کرد تا این‌که با انتشار کتاب‌هایش در زمینه زیبایی‌شناسی پست‌مدرن رفت‌وآمدش به مطبوعات از سر گرفته شد و با تشویق امیر هوشنگ افتخاری‌راد موافقت کرد طی گفت‌وگوهایی خاطراتش را بیان کند. این خاطرات چند سالی در صف مجوز ارشاد گیر کرد تا این‌که نهایتاً مرداد ۱۳۹۷ مجوز گرفت و نشر اختران آن را با عنوان «زمان بازیافته» منتشر کرد. بازگانی در خاطرات سیاسی‌اش روایتی جذاب و خواندنی از فعالیت‌های سیاسی و زندگی خودش ارائه داده و در خلال بیان خاطراتش درباره چگونگی تشکیل سازمان مجاهدین خلق، بنیان‌گذاران آن و مناسبات داخلی سازمان اطلاعاتی دست اول و تحلیل‌هایی قابل تأمل در اختیار خواننده قرار داده است. یک سال بعد از انتشار «زمان بازیافته» نشر نی هم کتابی با عنوان «بهمن بازگانی؛ گفت‌وگوها، خاطرات و مقالات تحلیلی» منتشر کرد که در واقع می‌توانست به‌عنوان بخش ضمیمه خاطراتش منتشر شود. این کتاب دو بخش دارد. در بخش اول چند نفر از اعضای مجاهدین خلق که با بازگانی فعالیت‌های مشترکی در سازمان داشته‌اند از خاطرات‌شان و احیاناً ارتباط‌شان با بازگانی گفته‌اند و بخش دوم هم چند مطلب از بازگانی است که بعضی از آن‌ها درباره سازمان مجاهدین یا